LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA
NACIONALINIS EGZAMINŲ CENTRAS

2011

_____
(savivaldybė, mokykla)

___ klasės (grupės) mokinio (-ės) _____
(vardas ir pavardė)

GEOGRAFIJA

Mokyklinio brandos egzamino užduotis

Pakartotinė sesija

2011 m. birželio 30 d. Trukmė – 2,5 val. (150 min.)

NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar egzamino užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kito matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite egzamino vykdytojui.
- Galite naudotis rašymo priemonėmis (pieštuku, mėlynai rašančiu rašikliu), trintuku, matlankiu, liniuote.
- Egzamino metu negalima naudotis jokiais papildomais informacijos šaltiniais.
- Sunkesni žodžiai, pažymėti skaitmenimis, išversti į lenkų ir rusų kalbas.
- Patariame I dalies atsakymus iš pradžių žymėti (rašyti) pieštuku. Įsitikinę, kad tie atsakymai teisingi, pažymėkite juos mėlynai rašančiu rašikliu.
- Atsakymai, pažymėti tik pieštuku arba visai nepažymėti, nevertinami.
- II dalies atsakymų paaiškinimus, jeigu jų reikalaujama, formuluokite glaustai ir aiškiai.
- Neatsakę į kurį nors klausimą, nenusiminkite ir stenkitės atsakyti į kitus.
- Skaičiavimus atlikite juodraščiui skirtame paskutiniame užduoties lape.

Linkime sėkmės!

V E R T I N I M A S

I dalis 1–20 klausimai	II dalis 21–32 klausimai	TAŠKŲ SUMA

Vertinimo komisijos pirmininkas _____
(parašas, vardas ir pavardė)

I vertintojas _____
(parašas, vardas ir pavardė)

II vertintojas _____
(parašas, vardas ir pavardė)

© Nacionalinis egzaminų centras, 2011

I dalis

Į kiekvieną iš 1–20 klausimų yra tik po vieną teisingą atsakymą, vertinamą 2 taškais. Pasirinktąjį atsakymą žyminčią raidę apveskite apskritimu, pavyzdžiui, (A) *.*

Čia rašo vertintojai
I II III

1. Kuris mokslininkas sukūrė žemynų dreifo teoriją?

A Alfredas Vėgėneris.
B Vaclovas Chomskis.
C Aleksandras Humboltas.
D Mikalojus Kopernikas.

2. Kuris atradėjas pirmasis pavartojo Žemei aprašyti skirtą žodį *geographein*?

A Platonas.
B Pitagoras.
C Aristotelis.
D Eratostenas.

3. Kokio vandenyno baseinui priklauso Juodoji jūra?

A Indijos.
B Atlanto.
C Arkties.
D Ramiojo.

4. Per kiek valandų Žemė pasisuka apie savo ašį 180° kampu?

A 8 val.
B 10 val.
C 12 val.
D 14 val.

5. Kokios sąlygos palankios eoliniams[1] procesams?

A Silpni vėjai, šaltos žiemos, lygumų reljefas.
B Silpni vėjai, šiltos žiemos, kalvotas reljefas.
C Stiprūs vėjai, pelkėtos dirvos, daug kritulių.
D Stiprūs vėjai, purios uolienos, mažai kritulių.

6. Kur įsikūrę didžiausi Pietų Amerikos miestai?

A Ramiojo vandenyno pakrantėje.
B Atlanto vandenyno pakrantėje.
C Centrinėje žemyno dalyje.
D Karibų jūros pakrantėje.

7. Kuris Lietuvos regionas ežeringiausias?

A Nevėžio žemuma.
B Dainavos lyguma.
C Aukštaičių aukštuma.
D Žemaičių aukštuma.

[1] eoliniams – eolicznym – эольным

Čia rašo vertintojai
I II III

8. Kuris orų reiškinys susidaro vykstant vandens garų kondensacijai?

A Pūga.
B Rūkas.
C Šerkšnas.
D Perkūnija.

9. Kuriame Azijos regione labiausiai paplitęs islamas?

A Pietvakarių.
B Pietryčių.
C Šiaurės.
D Rytų.

10. Kuri iš išvardytų valstybių yra unitarinė respublika?

A Šveicarija.
B Vokietija.
C Suomija.
D Belgija.

11. Kuris teiginys nusako rinkos ekonomiką?

A Maža prekių ir paslaugų pasiūla.
B Vyriausybė planuoja produkcijos poreikius.
C Stinga būtiniausių prekių, ribotas jų vartojimas.
D Natūralus paklausos ir pasiūlos reguliavimas.

12. Kokių naudingųjų iškasenų telkiniai[1] sieja Meksikos įlankos ir Vakarų Sibiro regionus?

A Naftos.
B Vario rūdos.
C Akmens anglių.
D Geležies rūdos.

13. Nurodykite pramonės regioną, apie kurį rašoma žemiau pateiktame tekste.

Šiuolaikinėje šio regiono kasybos pramonėje svarbiausia yra aukso, mangano rūdos ir deimantų gavyba. Be to, čia kasama sidabro, cinko, švino rūdos, asbestas. Gerai išvystyta energetika. Perdirbimo pramonėje vyrauja metalurgija, ypač plieno lydymas.

A Šiaurės Uralas.
B Pietryčių Azija.
C Pietų Afrika.
D Persijos įlanka.

14. Kurie iš išvardytų dirvožemių yra labiausiai paplitę Lietuvoje?

A Balkšvažemiai[2].
B Išplautžemiai[3].
C Smėlžemiai.
D Rudžemiai.

[1] telkiniai – złoża – скопления, месторождения
[2] balkšvažemiai – glėby bielicowe – подзолистые почвы
[3] išplautžemiai – glėby płowe – аллювиальные почвы

Čia rašo vertintojai
I II III

15. Kokia geografinė zona pažymėta žemėlapyje?

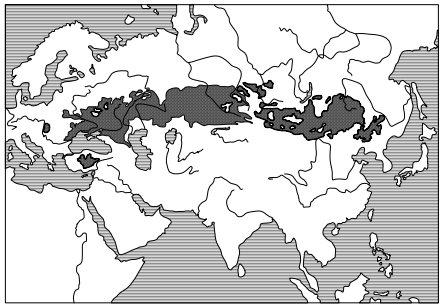

A Spygliuočių[1] miškų zona.
B Plačialapių[2] miškų zona.
C Miškatundrės[3] zona.
D Stepių zona.

16. Kuri klimatograma yra Vilniaus miesto?

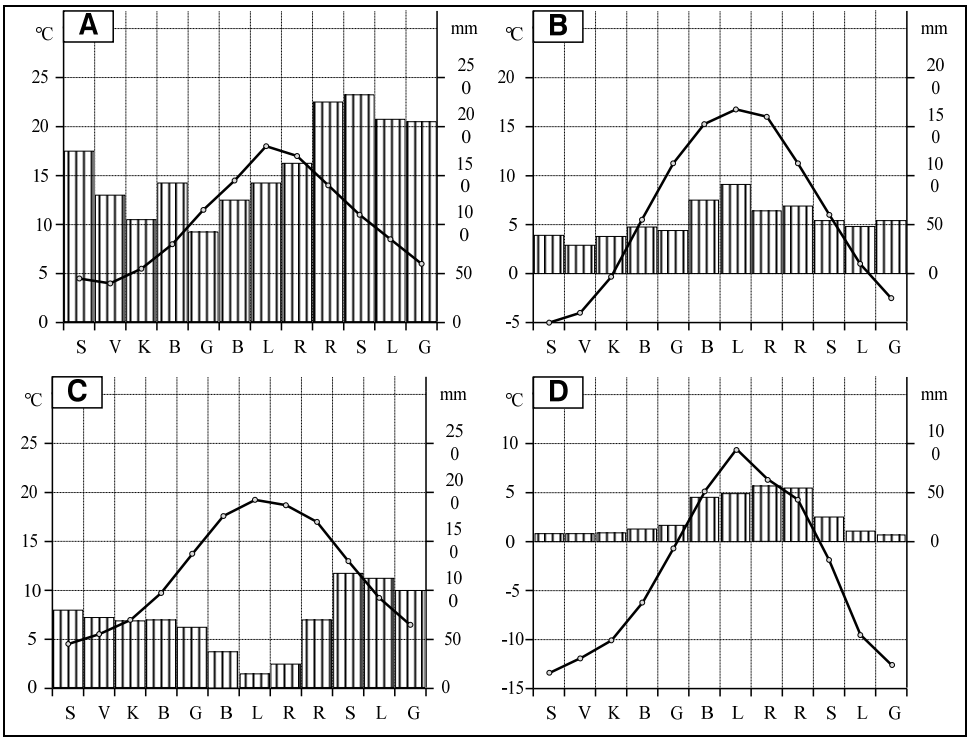

A
B
C
D

17. Koks atmosferos frontas pavaizduotas paveiksle?

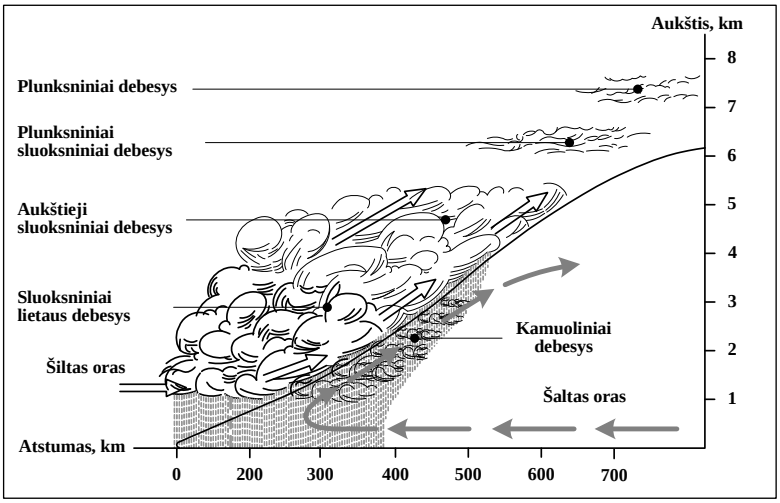

A Šiltasis.
B Šaltasis.
C Tropinis.
D Okliuzijos.

[1] spygliuočių – iglastych – хвойных
[2] plačialapių – szyrokolistnych – широколистных
[3] miškatundrės – lasotundry – лесотундры

Čia rašo vertintojai
I II III

18. Nustatykite, kuria raide (**A**–**D**) pažymėtos palankiausios cheminio dūlėjimo sąlygos.

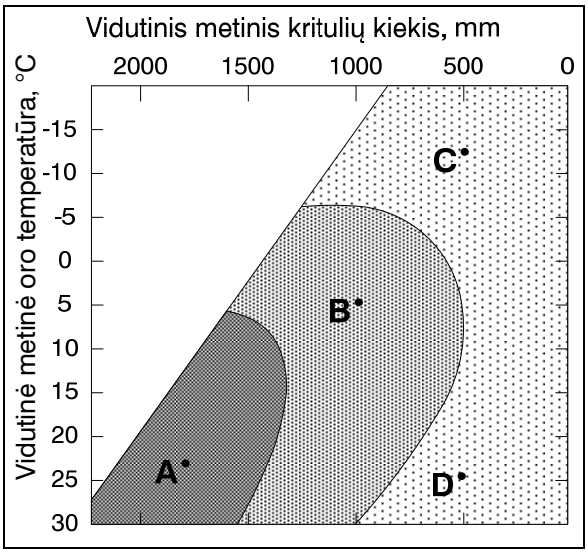

A
B
C
D

19. Kuri gyventojų lyties ir amžiaus piramidė (**A**–**D**) rodo, kad pensinio amžiaus gyventojų yra daugiausia?

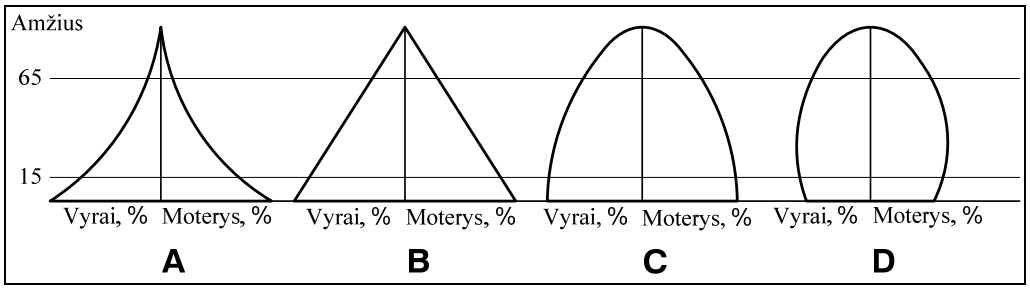

A
B
C
D

20. Kuria raide (**A**–**D**) pažymėtas taškas yra Šiaurės ir Rytų pusrutuliuose?

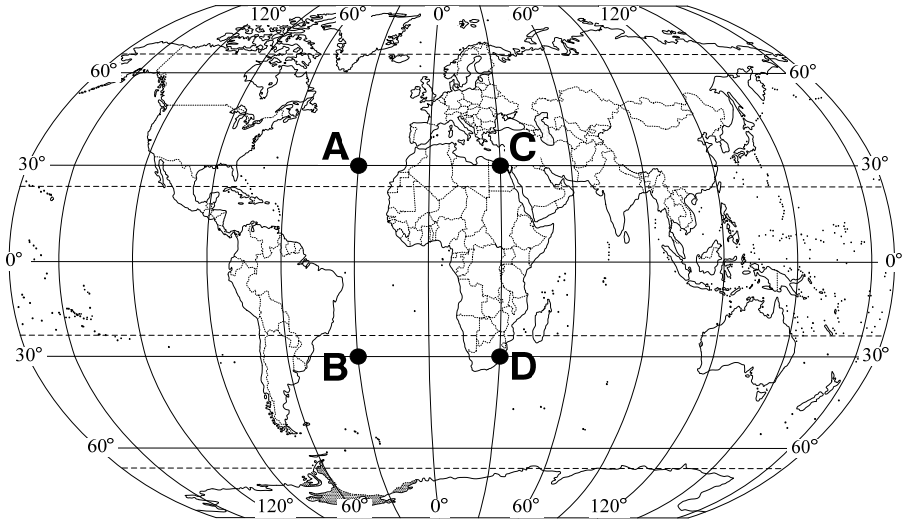

A
B
C
D

1-20 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA			

II dalis

Jei šios dalies užduotyse reikalaujama nurodyti tam tikrą skaičių geografinių objektų, o žemėlapiuose ar kartoschemose jų pažymėta daugiau, tai atsakyme turi būti nurodyta tiek, kiek prašoma, bet ne daugiau.

21. Naudodamiesi topografiniu planu apibūdinkite pažymėtą vietovę. Atsakykite į klausimus.

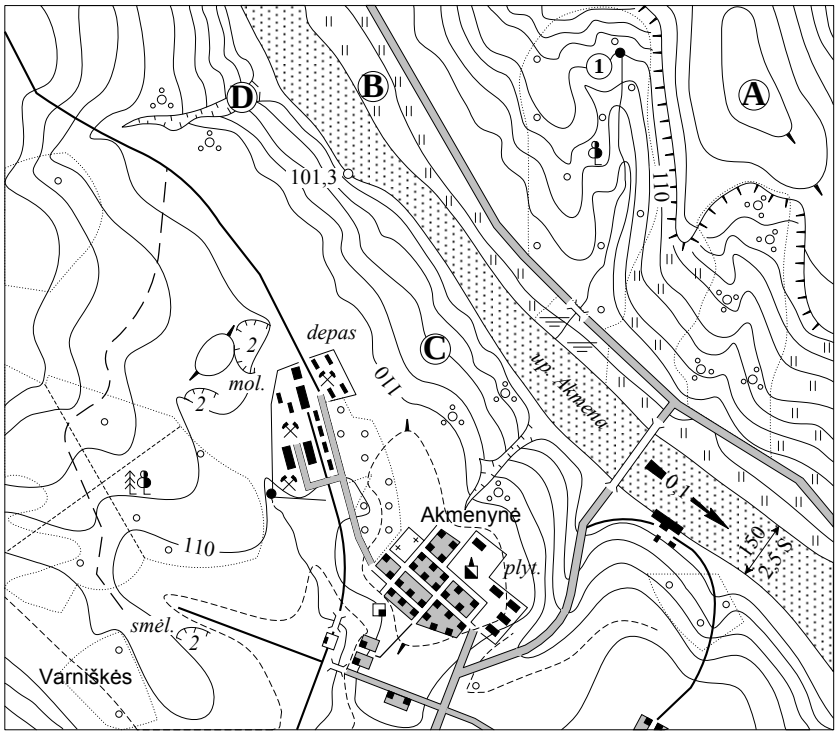

	Čia rašo vertintojai I	II	III
21.1. Kuria raide (A, B, C ar D) pažymėta upės salpa? ..... *(1 taškas)*			
21.2. Nurodykite du Akmenos upės bruožus. 1. ..... 2. ..... *(2 taškai)*			
21.3. Apibūdinkite dešinįjį upės krantą. Nurodykite **du gamtinius** jo bruožus tarp upės ir gyvenvietės. 1. ..... 2. ..... *(2 taškai)*			
21.4. Jei šios upės vandens lygis pakiltų 2 metrus, kas ištiktų pakrantėje gyvenančius žmones? ..... *(1 taškas)*			
21.5. Kokiame aukštyje yra skaitmeniu 1 pažymėtas šaltinis? ..... *(1 taškas)*			
21.6. Per kokį mišką teka iš šio šaltinio prasidėjęs upelis? ..... *(1 taškas)*			
21 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

22. Išanalizuokite schemą ir atsakykite į klausimus.

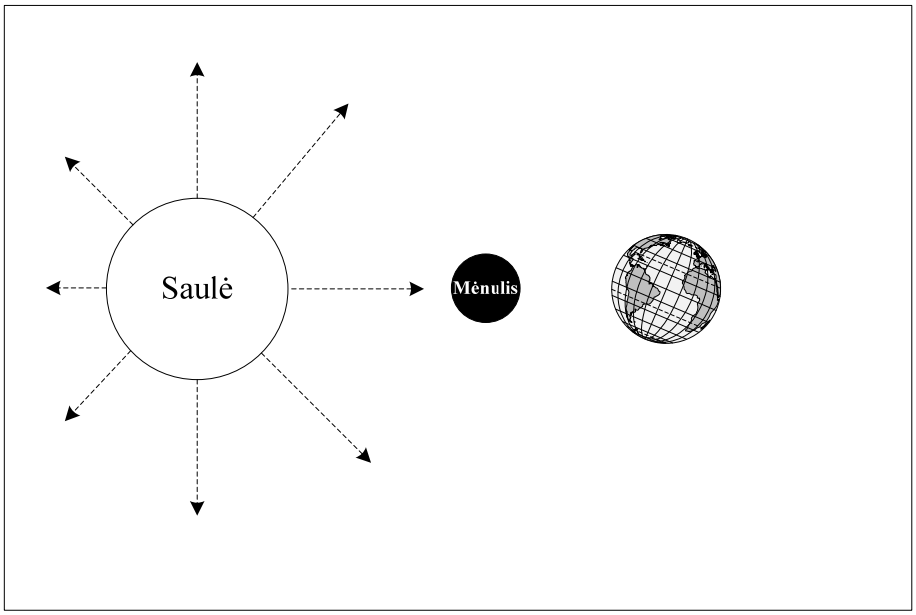

	Čia rašo vertintojai I	II	III

22.1. Ar esant tokiam dangaus kūnų išsidėstymui Žemėje bus matomas Mėnulio užtemimas?

.....

(1 taškas) ___ ___ ___

22.2. Koks metų laikas yra Lietuvoje? .....

(1 taškas) ___ ___ ___

22.3. Nustatykite, kur tokiu metų laiku Žemėje Saulė pakyla virš horizonto aukščiausiai.

A Ties Šiaurės poliariniu ratu.
B Ties Šiaurės atogrąža[1].
C Ties Pietų atogrąža.
D Ties Pietų poliariniu ratu.

(1 taškas) ___ ___ ___

22.4. Nustatykite, kur tuo metu Žemėje yra poliarinė diena, o kur poliarinė naktis.

Šiaurės ašigalyje – .....

Pietų ašigalyje – .....

(2 taškai) ___ ___ ___

22.5. Kaip toks dangaus kūnų išsidėstymas veikia vandenynų potvynius[2] ir atoslūgius[3]?

A Susilpnina.
B Sustiprina.
C Neturi poveikio.

(1 taškas) ___ ___ ___

22 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

[1] atogrąža – tropik – тропик
[2] potvynius – powodź – наводнения
[3] atoslūgius – odpływy – отливы

23. Naudodamiesi kartoschemomis A, B ir C, atlikite užduotis.

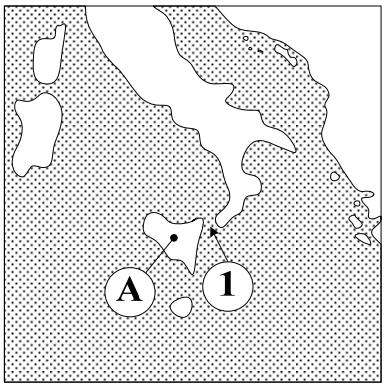

A

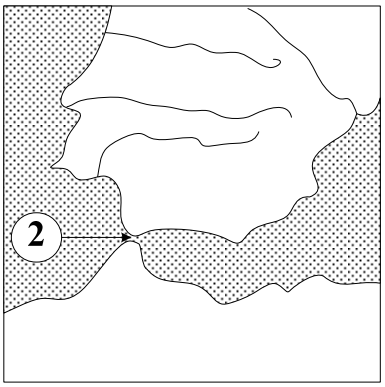

B

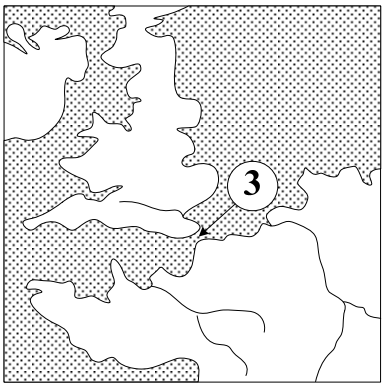

C

	Čia rašo vertintojai I	II	III
23.1. Kuriuo skaitmeniu (1, 2 ar 3) pažymėtas sąsiauris[1] skiria du žemynus? Kaip vadinamas tas sąsiauris? Skaitmuo ..... Sąsiaurio pavadinimas ..... *(2 taškai)*	___	___	___
23.2. Po kuriuo sąsiauriu, pažymėtu skaitmenimis (1, 2 ar 3), iškastas *Eurotunelis*? Skaitmuo ..... Įvardykite valstybes, kurias jis jungia. Jungia ..... ir ..... *(3 taškai)*	___	___	___
23.3. Kaip vadinama sala, pažymėta raide A? ..... *(1 taškas)*	___	___	___
23 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

[1] sąsiauris – cieśnina – пролив

24. Užbaikite sakinius apie Latviją.

Čia rašo vertintojai
I *II* *III*

1. Šiaurės rytuose Latvija ribojasi su ..... ,

   o pietuose su ..... .

2. Latvių kalba priklauso ..... kalbų grupei.

3. Didžioji dalis šalies gyventojų išpažįsta ..... tikėjimą.

4. Didžiausias miestas šalyje ..... .

5. Didžiausia etninė grupė yra ..... , kurių daugiausia į Latviją atvyko sovietinės okupacijos metu.

(6 taškai)

24 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

25. Išanalizuokite oro sūkurių schemą ir atsakykite į klausimus.

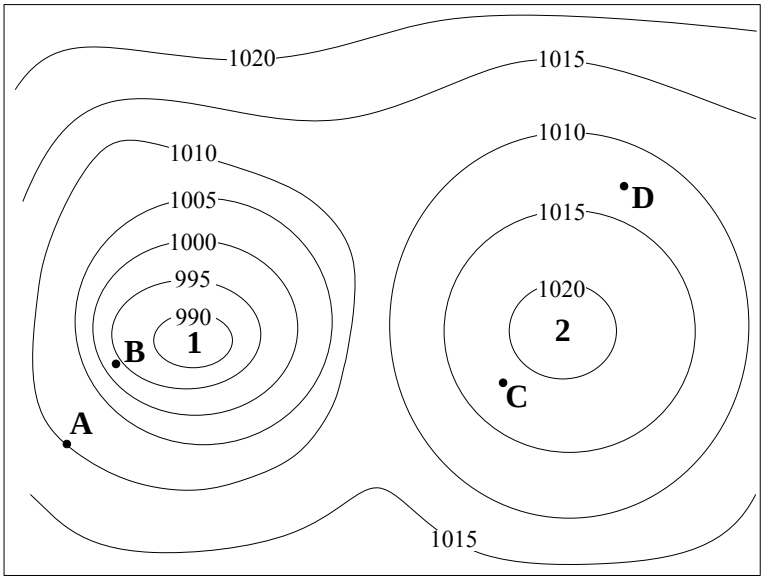

Čia rašo vertintojai *I* *II* *III*

25.1. Kaip vadinami oro sūkuriai[1], schemoje pažymėti skaitmenimis **1** ir **2**?

1 ..... 2 .....

(2 taškai) ___ ___ ___

25.2. Kuriame atmosferos sluoksnyje susidaro tokie oro sūkuriai?

.....

(1 taškas) ___ ___ ___

25.3. Kuria raide (A–D) pažymėtame taške pūs stipriausias vėjas?

.....

(1 taškas) ___ ___ ___

25.4. Kokius orus Lietuvoje lemia[2] schemoje skaitmeniu **2** pažymėtas sūkurys?

Vasarą .....

.....

Žiemą .....

.....

(2 taškai) ___ ___ ___

25.5. Kuriam sūkuriui būdingi šiltieji ir šaltieji atmosferos frontai?

.....

(1 taškas) ___ ___ ___

25.6. Koks oro slėgis (hPa) taške A? .....

(1 taškas) ___ ___ ___

25 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

[1] sūkuriai – wichry – вихри
[2] lemia – uwarunkowuje – обуславливает

26. Remdamiesi nurodytais pramonės plėtros[1] ypatumais, įvardykite atitinkamą **pramonės pošakę**[2] (veiklą) ir nurodykite po **vieną gaminamos** produkcijos pavyzdį.

Būdingi pramonės plėtros ypatumai	Pramonės pošakė (veikla)	Gaminama produkcija
1. Dėl didelės oro taršos[3] ekonomiškai stiprios šalys šios veiklos vystymą perkėlė į ekonomiškai silpnas šalis arba produkciją importuoja. Didžiausi pramonės centrai susitelkė[4] prie jūrų uostų, akmens anglių bei geležies rūdų kasybos rajonuose.	....	....
2. Šios pramonės šakos senieji centrai kūrėsi anglių gavybos rajonuose, o naujieji centrai kuriasi netoli jūrų uostų. Ši pramonė labai priklauso nuo mokslo ir technikos pažangos, o naujų šios pramonės produktų poreikis vis didėja.	....	....
3. Šios pramonės produkcijos gamybai būdinga plati kooperacija. Pramonės produk–cija ekonomiškai stipriose šalyse sudaro 30–40 proc. visos perdirbamosios pramonės. Vienos įmonės gamina tarpinę produkciją, o kitos – iš gaunamų gaminių sudėtingesnius gaminius.	....	....

(6 taškai)

Čia rašo vertintojai

I	II	III

26 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

[1] plėtros – rozwoju – развития
[2] pošakę – gałąź przemysłu – ветвь промышленности
[3] taršos – zanieczyszczenia – загрязнения
[4] susitelkė – skupione – сосредоточены

27. Naudodamiesi Europos žemės naudojimo ir ūkininkavimo formų žemėlapiu, atlikite užduotis.

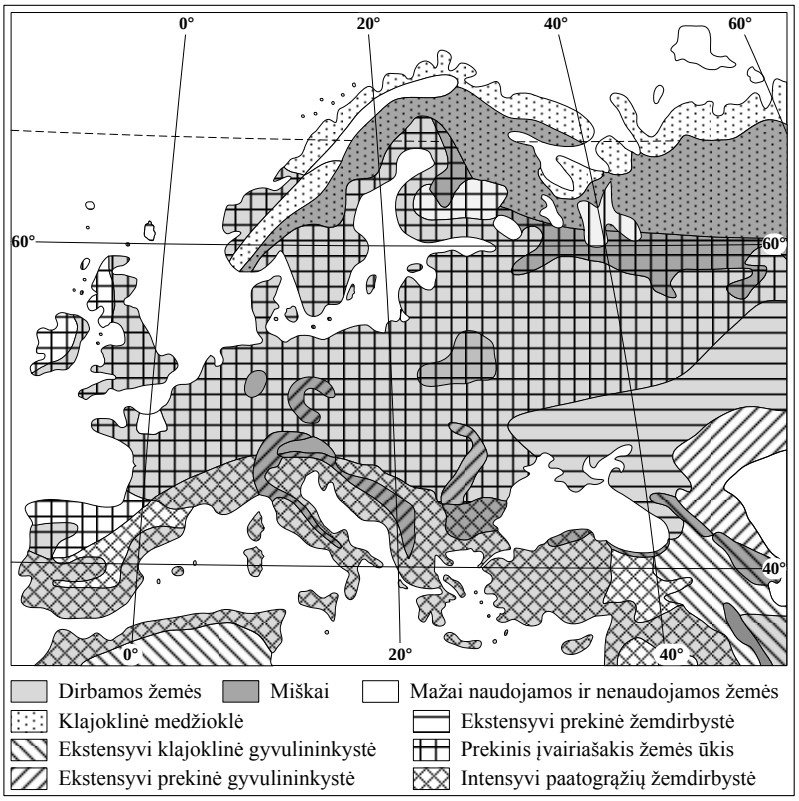

27.1. Įvardykite regioną, kuriame vystomas intensyvus paatogrąžių žemės ūkis.

.....

(1 taškas)

27.2. Kokios pagrindinės šiame regione augalininkystės kultūros? Nurodykite **dvi** augalininkystės kultūras.

1. ..... 2. .....

(2 taškai)

27.3. Įvardykite **dvi** valstybes, kurių gyventojai verčiasi klajokline medžiokle[1].

1. ..... 2. .....

(2 taškai)

27.4. Kokie gamtiniai veiksniai lemia Suomijos ir Švedijos šiaurės žemės ūkio šakų plėtrą? Nurodykite **du** veiksnius.

1. .....

2. .....

(2 taškai)

27.5. Kodėl gyvulininkystės plėtra ir našumas susiję su augalininkyste?

.....

(1 taškas)

27.6. Paaiškinkite, kas yra ekologinis ūkininkavimas.

.....

.....

(1 taškas)

Čia rašo vertintojai		
I	*II*	*III*
___	___	___
___	___	___
___	___	___
___	___	___
___	___	___
27 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA		

[1] klajokline medžiokle – myślistwem koczowniczym – кочевой охотой

28. Remdamiesi Arkties žemėlapiu, atsakykite į klausimus.

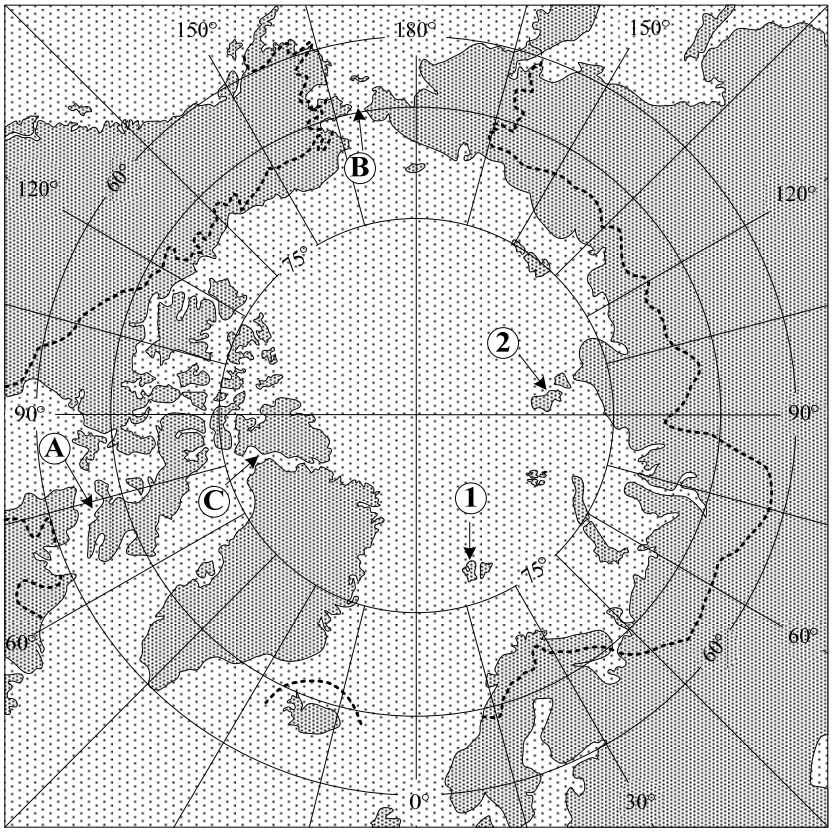

------ Šiaurinė miškų išplitimo riba

	Čia rašo vertintojai I	II	III
28.1. Kuria raide pažymėtas Beringo sąsiauris? ..... *(1 taškas)*	___	___	___
28.2. Kurioje Grenlandijos dalyje būna poliarinės dienos ir naktys? ..... *(1 taškas)*	___	___	___
28.3. Kaip vadinama linija, einanti išilgai 66°34′ šiaurės platumos[1]? ..... *(1 taškas)*	___	___	___
28.4. Kokia geografinė zona yra į šiaurę nuo miškų paplitimo ribos? ..... *(1 taškas)*	___	___	___
28.5. Svalbardo (1) ir Šiaurės Žemės (2) salos yra toje pačioje platumoje, tačiau žiemos temperatūra šiose salose skiriasi net 15 laipsnių. Kuriose salose šiltesnės žiemos ir kodėl? 1. ..... salose. 2. Priežastis: ..... *(2 taškai)*	___	___	___
28.6. Kokios oro masės atslenka į Lietuvą nuo šio vandenyno? .... *(1 taškas)*	___	___	___
28 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

[1] platumos – szerokości – широты

29. Naudodamiesi saugomų teritorijų ir ūkio žemėlapiais, atsakykite į klausimus.

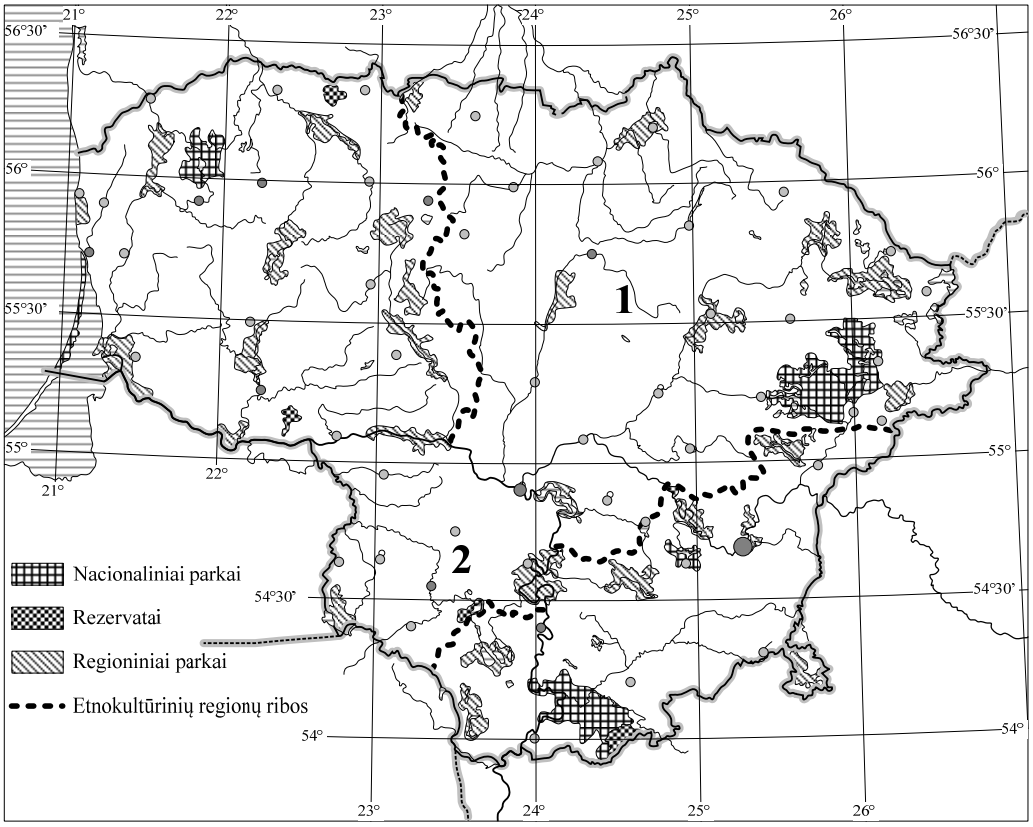

Saugomos teritorijos

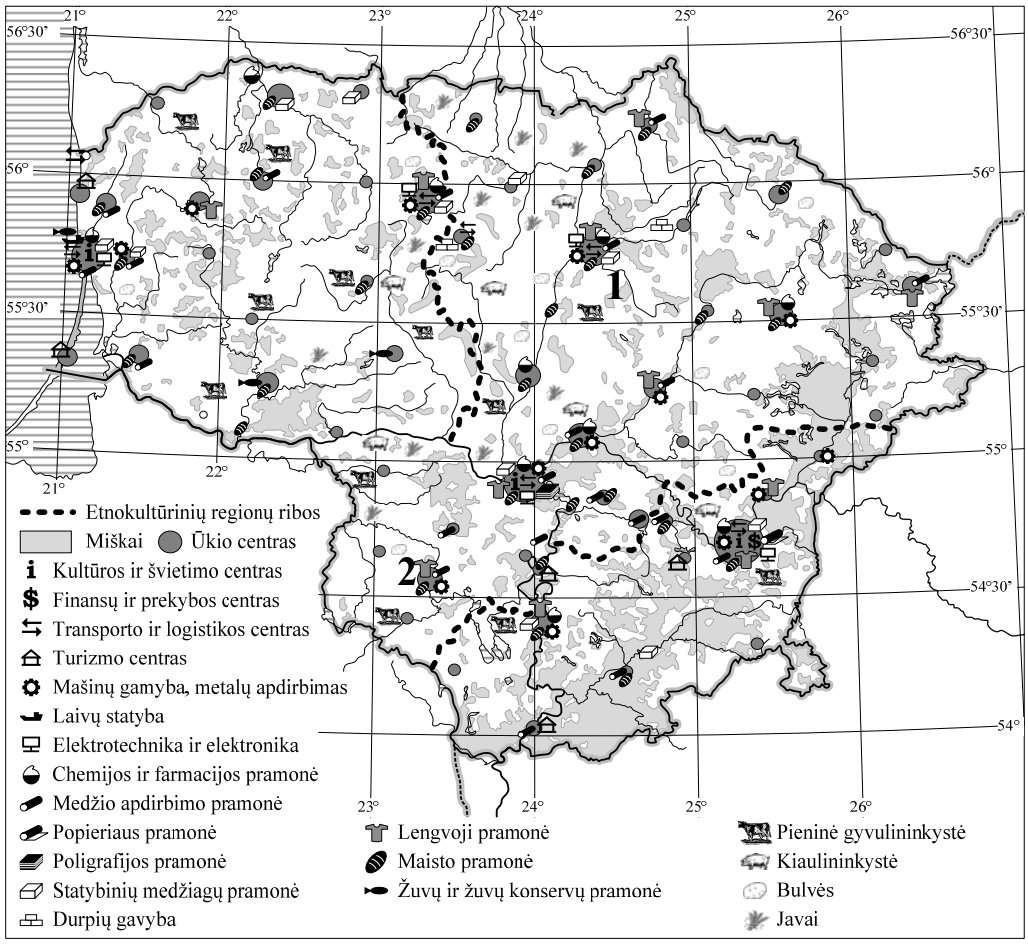

Ūkis

	Čia rašo vertintojai I	II	III
29.1. Skaitmenimis 1 ir 2 pažymėti **etnokultūriniai regionai**. Įvardykite juos. 1. ..... 2. ..... *(2 taškai)*	___	___	___
29.2. Kuriame regione mažiau miškų? ..... Kodėl? .... *(2 taškai)*	___	___	___
29.3. Nurodykite **po vieną** saugomą teritoriją, kurioje saugomas visas gamtos kompleksas ir draudžiama bet kokia žmogaus ūkinė veikla. Regionas Nr. 1 ..... Regionas Nr. 2 ..... *(2 taškai)*	___	___	___
29.4. Kuriame regione vystoma pramonė glaudžiai susijusi su bioprodukciniu ūkiu? Nurodykite **dvi** šio regiono stambias pramonės įmones. Regionas: ..... Pramonės įmonės: ..... *(3 taškai)*	___	___	___
29.5. Kuriame regione geriau vystyti kaimo turizmą, kuriame – žemės ūkį? Atsakymą pagrįskite **dviem teiginiais**. Regionas Nr. 1 ..... nes: 1. ..... 2. ..... Regionas Nr. 2 ..... nes: 1. ..... 2. ..... *(6 taškai)*	___	___	___

29 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

30. Naudodamiesi žemėlapiu, atsakykite į klausimus.

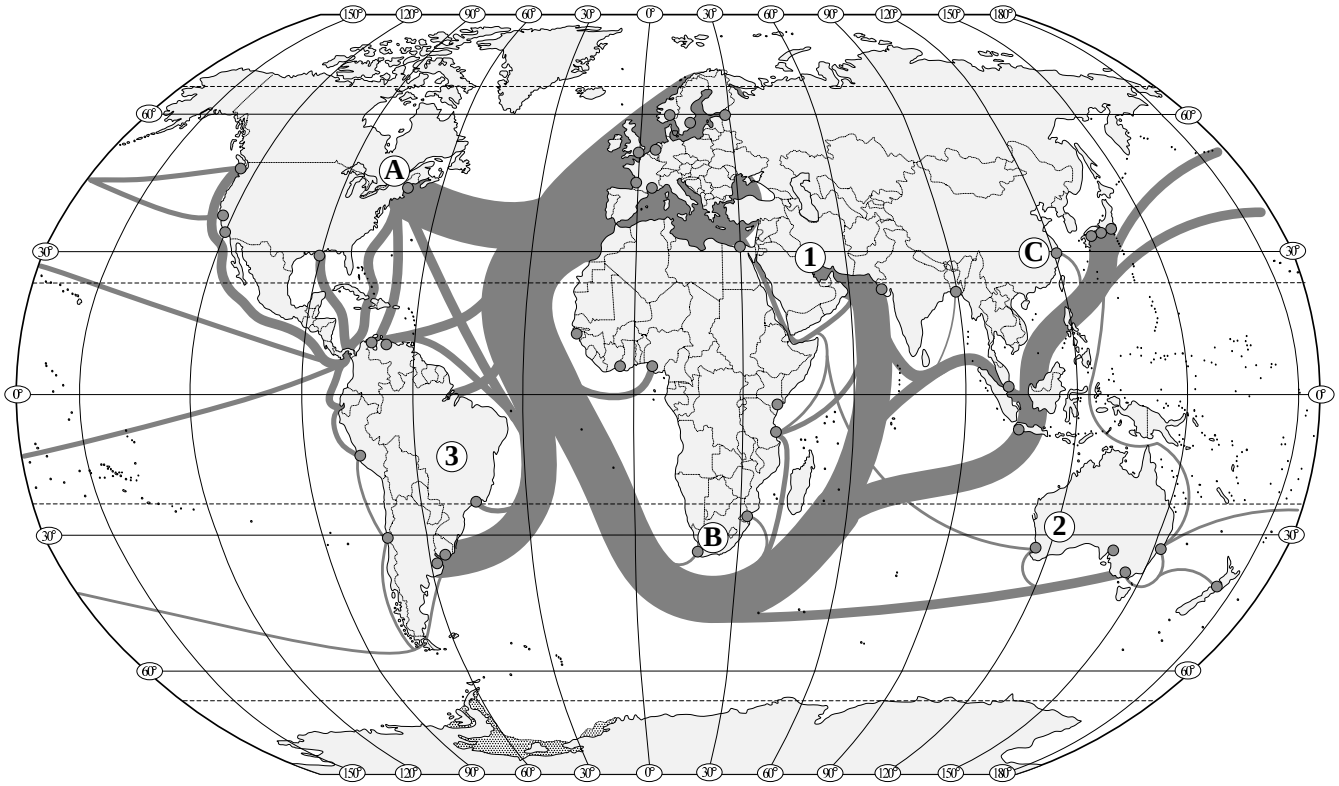

	Čia rašo vertintojai I	II	III
30.1. Kuriame vandenyne intensyviausiai plėtojamas jūrų transportas? Kodėl? Nurodykite **dvi** priežastis. ..... Priežastys: 1. ..... 2. ..... *(2 taškai)*	___	___	___
30.2. Kokie dideli uostai pažymėti raidėmis A–C? A ..... B ..... C ..... *(3 taškai)*	___	___	___
30.3. Kokios žaliavos[1] gabenamos iš skaitmenimis pažymėtų regionų? 1. ..... 2. ..... 3. ..... *(3 taškai)*	___	___	___
30.4. Įvardykite Pietryčių Azijos uostą, kuriame yra didžiausia krovinių apyvarta per metus. ..... *(1 taškas)*	___	___	___
30.5. Kokį pavojų vandenyno ekosistemai kelia plaukiojantys tanklaiviai? Nurodykite **dvi** galimas pasekmes. 1. ..... 2. ..... *(2 taškai)*	___	___	___
30 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

[1] žaliavos – surowce – сырьё

31. Naudodamiesi Kinijos žemėnaudos kartoschema, atlikite užduotis.

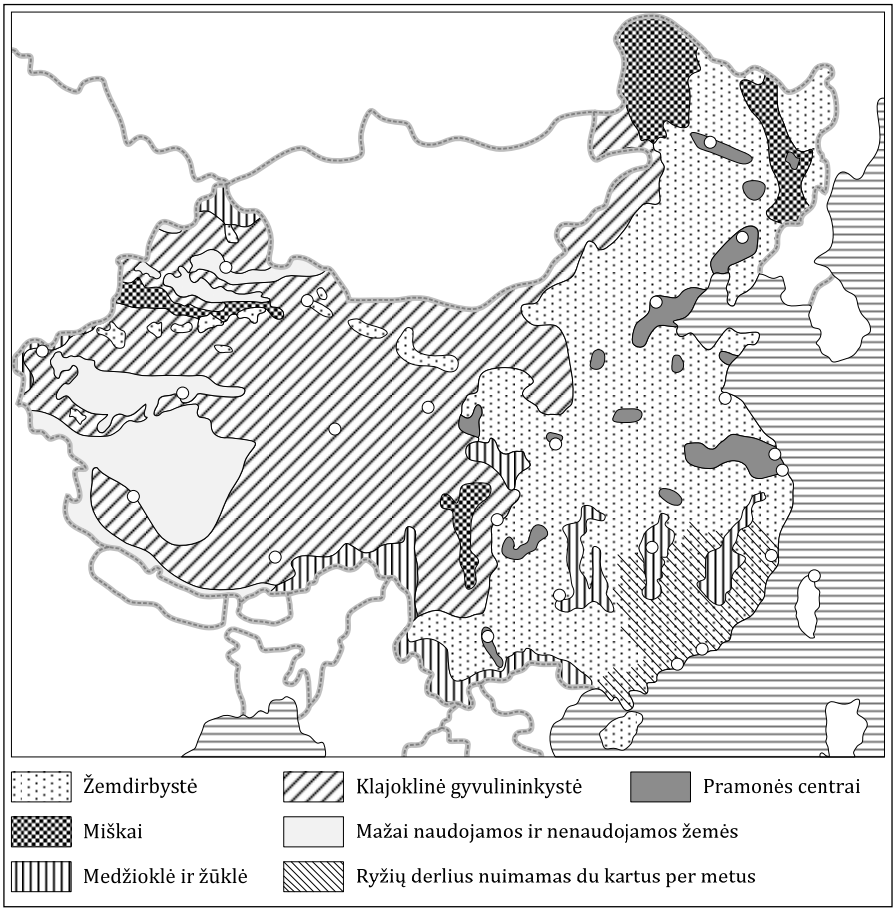

31.1. Nustatykite, kurioje Kinijos dalyje yra daugiausia nenaudojamų žemių. Atsakymą paaiškinkite.

.....

Kodėl? .....

(2 taškai)

31.2. Kur susitelkusi Kinijos pramonė?

.....

(1 taškas)

31.3. Palyginkite Kinijos rytinę bei vakarinę dalis ir nurodykite, kodėl **šalies rytinėje dalyje** yra **geresnės sąlygos** ūkio plėtrai. Nurodykite **keturias** sąlygas.

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

(4 taškai)

31.4. Nurodykite **du** būdingiausius Kinijos ūkio bruožus.

1. .....
2. .....

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	*II*	*III*
___	___	___
___	___	___
___	___	___
___	___	___

31 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

32. Paveiksle pavaizduoti žmogus ir lokys, mąstantys apie aktualias globalizacijos problemas. Atsakykite į klausimus.

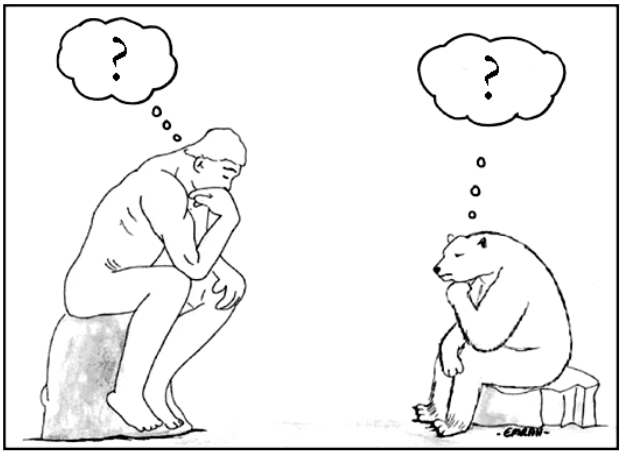

	Čia rašo vertintojai I	II	III
32.1. Kokia globali problema aktualiausia baltiesiems lokiams? ..... *(1 taškas)*			
32.2. Kaip klimato kaita paveiks augaliją ir gyvūniją? Pateikite **du** teiginius. 1. ..... 2. ..... *(2 taškai)*			
32.3. Kokiõs ūkio šakõs įmonės išmeta į orą daugiausia šiltnamio reiškinį[1] sukeliančių dujų? ..... *(1 taškas)*			
32.4. Kaip klimato kaita susijusi su automobiliais? ..... *(1 taškas)*			
32.5. Kaip mūsų šalis prisideda prie klimato visuotinio atšilimo mažinimo? Pateikite **keturis** pavyzdžius. 1. ..... 2. ..... 3. ..... 4. ..... *(4 taškai)*			
32 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
II DALIES TAŠKŲ SUMA			

[1] šiltnamio reiškinį – efekt cieplarniany – парниковый эффект